

Investigating the economic consequences of Covid-19 on the lifestyle of housewives in Tehran

Akbar Talebpour^{1*} , Khadijeh Safiri² , Hamraz Baghai³

1. Associate Prof, Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

2. Prof, Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

3. Master of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran.

Received: 2024/04/21

Received in revised form: 2024/05/13

Accepted: 2024/06/15

Published: 2024/07/20

Abstract

The aim of the present study was to investigate the economic consequences of Covid-19 on the lives of housewives in Tehran. The statistical population of the study included all housewives in Tehran, of whom a sample size of 267 was studied. In the present study, theories related to economic consequences as well as theories related to lifestyle were used, and a specific conceptual model was designed to explain the subject under study. In order to test this model, a survey method and a researcher-made questionnaire were used, and data collection was carried out through face-to-face interviews with the study subjects. The reliability and validity of the measurement tool were estimated to be satisfactory. Lifestyle and its dimensions were considered as the dependent variable and the economic consequences of Covid-19 as the independent variable. These dimensions were evaluated through multiple regression analysis and path analysis. Multiple regression analysis showed that the independent variables of physical distance, economic relations, and economic-economic base were able to predict 37% of the changes in the dependent variable. In addition, the results showed that the variables; Physical and mental health, leisure time, and consumption patterns performed well in predicting the consequences of COVID-19. Also, the path analysis of the research model showed that the size of the direct effect of the economic consequences of the coronavirus outbreak on lifestyle was 0.587, which is considered a good effect. In general, in addition to increasing the costs of purchasing health supplies and medical expenses for those infected, the coronavirus was associated with more purchases of toys for women with young children, but in addition to increasing costs, reducing the costs of parties, restaurants, etc. were also benefits of reducing costs due to the coronavirus.

Keywords: Economic consequences, Corona, Lifestyle, Housewives, Tehran

Cite as: Talebpour, A., Safiri, K., Baghai, H. (2025). Investigating the economic consequences of Covid-19 on the lifestyle of housewives in Tehran. *Sociology of lifestyle*. 9 (2): 31-52.

Owner and Publisher: University of Tabriz

ISSN (online): 2645-5641

Access Type: Open Access

DOI: 10.22034/sls.2024.19332

*.corresponding Author: Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran, Email: a.talebpour@alzahra.ac.ir

Copyright © The authors

Publisher: University of Tabriz

بررسی پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ بر سبک زندگی زنان خانه دار شهر تهران

اکبر طالب پور^{* ID}، خدیجه سفیری^{ID}، همراز بقایی^{ID}

۱. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهرا، تهران، ایران.

۲. استاد گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهرا، تهران، ایران.

۳. کارشناس ارشد علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهرا، تهران، ایران.

دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۱۰ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۰ انتشار: ۱۴۰۲/۱۰/۰۱

چکیده

هدف پژوهش بررسی پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ بر سبک زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان خانه‌دار شهر تهران بود که حجم نمونه‌ای به تعداد ۲۶۷ نفر از آنها مطالعه گردید، در تحقیق حاضر از تئوری‌های مرتبط با پیامدهای اقتصادی و همچنین تئوری‌های مرتبط با سبک زندگی استفاده شد و مدل مفهومی خاصی برای تبیین موضوع مورد مطالعه طراحی شد، در راستای آزمون این مدل از روش پیمایش و ابزار سنجش پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید و گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه حضوری با افراد مورد مطالعه انجام شد، پایایی و روایی ابزار سنجش در حد مطلوبی برآورد شد. سبک زندگی و ابعاد آن به عنوان متغیر وابسته و پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ بعنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شد، این ابعاد از طریق تحلیل رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر ارزیابی شدند. تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد؛ متغیرهای مستقل فاصله فیزیکی، روابط اقتصادی و پایگاه اقتصادی - اقتصادی در مجموع توانسته‌اند ۳۷ درصد تغییرات متغیر وابسته را پیش بینی نمایند، علاوه بر این نتایج نشان دادند؛ متغیرهای؛ سلامت جسمی و روانی، اوقات فراغت و الگوی مصرف در پیش بینی پیامدهای کووید ۱۹ عملکرد مطلوبی داشتند، همچنین تحلیل مسیر مدل پژوهش نشان داد اندازه اثر مستقیم پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر سبک زندگی ۰/۵۸۷ بوده است که اثرگذاری مطلوبی محسوب می‌شود. بطور کلی کرونا در کنار افزایش هزینه‌های خرید لوازم بهداشتی و هزینه‌های درمانی، برای زنان دارای فرزند خردسال توأم با خرید وسایل بازی بیشتر بود اما در کنار افزایش هزینه‌ها کاهش هزینه‌های مهمانی، رستوران گردی و ... نیز از عواید کاهش هزینه‌های کرونا بود.

کلید واژه‌ها: طرد اجتماعی، گرایش به مصرف‌موادمخدر، سبک زندگی دینی، تهران.

۱. نحوه ارجاع: طالب پور، اکبر (۱۴۰۳) تأثیر طرد اجتماعی در گرایش به مصرف‌موادمخدر با تأکید بر سبک زندگی دینی. جامعه‌شناسی سبک زندگی، ۹(۴): ۵۲-۳۱

صاحب امتیاز و ناشر: دانشگاه تبریز

شاپای الکترونیکی: ۵۶۴۱-۲۶۴۵

نوع دسترسی: آزاد

DOI: 10.22034/sls.2024.19337

a.talebpour@alzahra.ac.ir.

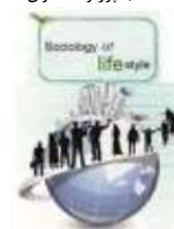
* نویسنده مسئول؛ گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهرا، تهران، ایران. ایمیل

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>)

مقدمه و بیان مسأله

ویروس کرونا، پدیده‌ای بود که با توجه به سرعت انتشار و ویژگی مهارناپذیر خود، جهان را با بحران مواجه نمود. این بحران هر چند در ظاهر ماهیتی صرفاً پزشکی و مرتبط با نظام سلامت داشت، اما پدیده‌ای چند بعدی بود که آثار و پیامدهای آن در حوزه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی و سیاسی قابل رصد و رهگیری می‌باشد. حوزه سبک زندگی، یکی از حوزه‌های متأثر از پیامدهای اقتصادی این بحران می‌باشد که مورد بررسی کمی قرار گرفته است. در اوایل همه‌گیری کرونا باور همگانی این بود که این ویروس برای چند ماه باقی خواهد ماند و سپس زندگی به روال عادی باز خواهد گشت. در حقیقت، تجربه کرونا و تبعات پیرامونی آن، نوع جدیدی از شیوه زندگی را برای انسانها به ارمغان آورد که شاید بتوان آن را آغازگر عصر جدیدی در زندگی بشر تلقی کرد (حلاج زاده و فروزان، ۱۴۰۰).

به‌طور خاص شیوع کرونا، امروز سبک جدیدی از زندگی شخصی، خانوادگی و اقتصادی را به جهان تحمیل کرد. اگرچه شیوه زندگی در ابتدا بر اساس انتخاب‌های فردی و بر اساس هویت‌های شخصی است، اما بدون در نظر گرفتن زمینه‌های اقتصادی و فرهنگی، به ویژه در مرحله تعمیم، قابل تجزیه و تحلیل نیست. در سطح خرد شخصیت و ویژگی‌های بیولوژیکی و روانی فرد، خانواده، دوستان و مدرسه و دانشگاه بر زندگی روزمره و شیوه زندگی فرد تأثیر می‌گذارد. در سطح کلان فضای زندگی در شهر و جهان پیرامون، رسانه‌ها، فضای اقتصادی و سیاسی پر جنب و جوش، جنبه‌های فرهنگی جامعه بر شیوه زندگی و تغییرات آن تأثیر می‌گذارد. باتوجه به اینکه بخش وسیعی از جمعیت را زنان تشکیل می‌دهند به خصوص زنان خانه‌دار که یکی از گروه‌های بزرگ هستند و همچنین به عنوان یک نقش مهم و تأثیرگذار در خانواده ایرانی که در دوره کرونایی و پساکرونا شرایط متفاوتی را تجربه کرده‌اند.

مفهوم سبک زندگی از جمله مفاهیمی است که اخیراً توجه بسیاری از پژوهشگران و افراد عادی را به خود جلب کرده است؛ با این وجود کاربردهای متفاوت و در برخی مواقع متعارض، سبک زندگی را مفهومی مبهم و از دیدگاه برخی از صاحب‌نظران غیر قابل استفاده کرده است. پیشینه سبک زندگی به دوران حیات انسان باز می‌گردد و هر فرد یا گروه انسانی که در هر کجای جهان زندگی کرده‌اند، دارای سبک زندگی مختص به خود بوده است. اما به طور کلی پیشینه ادبیات و مفهوم سبک زندگی به زمانی باز می‌گردد که افرادی مانند آدلر برای نخستین بار این مفهوم را شکل بندی کرده‌اند و به صورت علمی مورد بررسی قرار داده‌اند. به اعتقاد آدلر شیوه زندگی هر فرد در پنج یا شش سالگی پایه‌گذاری می‌شود که همگی تحت تأثیر محیط خانوادگی‌اند و شامل سه عامل نقص بدنی، روانی و اقتصادی است (اوبرست و استوارت، ۲۰۱۳).

در زمینه شاخص‌های شناخته شده سبک زندگی می‌توان به فعالیت‌های فیزیکی، اوقات فراغت، خواب و بیداری، روابط اقتصادی، روابط خانوادگی، معنویت، ایمنی و آرامش، تغذیه و ... اشاره کرد که هر کدام جنبه مهمی از زندگی افراد محسوب می‌شوند (به نقل از عسگری و همکاران، ۱۳۹۹).

با وجود پیشرفت بسیار زیاد در بسیاری از زمینه‌های علمی و رشد چشمگیر فناوری در حوزه پزشکی، درمانی و روان‌شناسی، گاهی انسان چنان مغلوب عوامل دور از انتظار و ناشناخته در طبیعت می‌شود که توان مقابله با آن را از دست می‌دهد. این تغییرات ناگهانی بسیاری از عادت‌های

¹ - Oberst UE, Stewart AE

روزانه انسان را تحت تاثیر خود قرار می دهد و انسان را ناچار به تغییر شیوه زندگی می کند. برای هر فرد در زندگی شرایط مشابه بیماری های همه گیر به وقع می پیوندند که موجب می شود سبک زندگی فرد را تغییر دهد (لارسون، کالوژا و والک، ۲۰۱۷).

بیماری کووید ۱۹ با توجه به خطراتی که به همراه خود داشت توانست سبک زندگی بسیاری از افراد را تغییر دهد و به نوعی شوک شدیدی به سبک زندگی افراد داد. این تغییرات در سبک زندگی دامنه از افراد خردسال تا کهن سال را در بر گرفت. با توجه به هشدارهای سازمان بهداشت جهانی و نیز وزارت بهداشت کشورها موجب شد تا افراد جهت جلوگیری از انتشار و ابتلای این بیماری در قرنطینه در منزل را جدی بگیرند و فعالیت های خود از ورزش تا فعالیت در اداره را متوقف کنند و مدارس فعالیت های خود را متوقف و یا از طریق مجازی اداره کنند. افراد دیگری نیز رژیم خاص غذایی را شروع کردند. بر خلاف تصور، علاوه بر بزرگسالان، نوجوانان نیز به علت فعالیت های بسیاری که در بیرون از منزل داشتند نیز سبک متفاوتی را تجربه کردند (ژیانگ، زانگ و کواهرا، ۲۰۲۰).

بدون شک زنان خانه دار یکی از گروه های بزرگی بودند که در این دوره، در مقایسه با قبل شرایط بسیار متفاوتی را تجربه کردند. اوکلی^۱ در تعریف زن خانه دار می گوید: زنی است که کار خانه را انجام می دهد، ترکیب زن و خانه در یک عبارت، ارتباطی را میان زنانگی، ازدواج و مکان سکونت خانواده به وجود می آورد. نقش زن خانه دار، نقشی خانوادگی، نقشی مونث اما در عین حال نقشی کارورزانه هم هست. در تصویر اقتصادی یک زن، نقش او در مقام همسر و مادر از نقش زن خانه دار مجزا نیست. خانه داری از نمودهای تقسیم کار جنسیتی است که طبق آن از زنان و مردان انتظار می رود فقط به آن دسته از کارهایی مشغول شوند که از قبل تعیین شده اند به اختیار خود شخص نیست. در این تقسیم بندی، زنان، مسئول کارهای خانه و خانه داری و بزرگ کردن بچه ها شمرده می شوند (باقری، حسینی، خوش کلام، ۱۴۰۰).

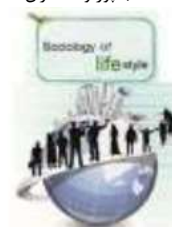
به نظر می رسد شیوع کووید ۱۹، زنان خانه دار را با چالش های گوناگونی رو به رو کرد، زیرا با توجه به دستورات مبتنی بر رعایت پروتکل های بهداشتی و تعطیلی مشاغل، مدارس، آموزشگاه ها و ... از سوی دولت ها و خانه نشین شدن سایر اعضای خانواده، زنان خانه دار علاوه بر نقش خانه داری، وظایف و نقش های جدیدی را به موازات آن متحمل شده و تغییراتی در سبک زندگی آنها پدیدار گشت و ضرورت دارد که از نگاه اقتصاد خانوار و تأثیری که این پاندمی بر سبک زندگی اعضای خانواده و علی الخصوص زنان خانه دار گذاشت، بررسی های بیشتری انجام شود، از این رو پژوهش حاضر به بررسی پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ بر سبک زندگی زنان خانه دار شهر تهران در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ پرداخته است.

¹ - Larsson SC, Kaluza J, Wolk A

² - Xiang M, Zhang Z, Kuwahara K

³ - Oakley

پیشینه و مبانی نظری

الف. پیشینه داخلی

ایمانی (۱۴۰۱) نشان داد اجرای سیاست فاصله گذاری اقتصادی که منجر به تعلیق بخش عمده تعاملات اقتصادی در جامعه شد تغییراتی را در نظام اقتصادی ایجاد کرد و این تغییرات پیامدهایی را به دنبال داشت. بر اساس نتایج این تحقیق، این بحران بر حوزه هایی چون خانواده و آموزش، روابط کار و برخی گروه های اقتصادی مانند زنان، کودکان، صاحبان مشاغل خرد و مهاجران بیشترین پیامدها را داشت.

جواهری و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهش بررسی تاثیر همه گیری ویروس کرونا بر رفتار مصرف کننده در اقلیم کردستان عراق نشان دادند: همه گیری ویروس کرونا تأثیر معنی داری بر تغییر رفتار مصرف کننده داشته است به طوری که رفتار مصرف کننده قبل از همه گیری و در طول شیوع همه گیری دستخوش تغییر قرار گرفته است و شیوع این ویروس باعث کاهش درآمد و افزایش هزینه خانوار گردیده است.

ابراهیمی و سخائی (۱۴۰۱) نشان دادند؛ تغییر الگوی فراغت و فعالیت های فراغتی مشارکت کنندگان قبل و بعد از شیوع بیماری کرونا با افزایش زمان فراغت، ثبات نسبی نوع فعالیت فراغتی و تغییر در محل گذران فراغت بوده است بر این اساس مهم ترین فرصت های کرونا، داشتن زمان بیشتر برای انجام فعالیت های هنری و فردی و با خانواده بودن و مهم ترین چالش های کرونا بی انگیزگی و افسردگی بود.

نتایج مطالعه قاسمی (۱۴۰۰) با عنوان سبک زندگی خانواده ها و رابطه آن با میزان درگیری با ویروس کرونا در مناطق شهر تهران نشان داد؛ میانگین سطح پیشگیری فردی و اقتصادی افراد مورد مطالعه زیاد و میانگین کنترل ارتباطات اقتصادی و کنترل حضور در جامعه ی آنان کم بوده است.

فلاحی و شریعت پناهی (۱۴۰۰) با مطالعه ی تطبیقی فشار نقش های چندگانه ی ناشی از کرونا بر زنان در خانواده نشان دادند: زنان نه تنها در معرض ازدست دادن نقش شغل خود بودند، بلکه با توجه به اخلاق مراقبت در آنان، نقش های والدگری را بیش از گذشته بر دوش می کشند.

خالقی نژاد (۱۴۰۰) نشان داد؛ بحران ویروس کرونا، پیامدهای متعدد مثبت و منفی بر شاخصه های سبک زندگی اسلامی افراد داشته است و براساس یافته های علمی این تحقیق اثرات منفی این ویروس ایجاد اضطراب و ترس، تضعیف باورهای دینی و قطع رابطه با هموعان و... بوده است، همچنین تاثیر مثبت آن در حوزه کمک به محرومان، حذف هزینه های اضافی، توجه بیشتر به خانواده و... است نتیجه گیری پیامدهای این پدیده در عرصه های مختلف تبلور یافته است.

مرادی و محمدی فر (۱۳۹۹) نشان دادند: شبکه‌های اقتصادی در شکل‌گیری هراس اقتصادی دارای تأثیر معنادار اما با تغییر سبک زندگی ارتباط غیر معنادار داشته‌اند، همچنین شبکه‌های اقتصادی داخلی در شکل‌گیری هراس اقتصادی و تغییر سبک زندگی تأثیرات معنادار و معکوسی دارند داشته‌اند.

اسکندریان (۱۳۹۹) با بررسی پیامدهای ویروس کرونا در شیوه زندگی (با تأکید بر الگوی مصرف فرهنگی) نشان داد؛ بحران ویروس کرونا و شرایط قرنطینه چندین پیامد مثبت و منفی بر الگوی مصرف فرهنگی خانواده ایرانی دارد. بحران کرونا و شرایط ناشی از آن باعث شده است که الگوهای مصرف بصری و شنیداری در زمینه مصرف بسیار تقویت شود. کالاهای فرهنگی الگوی مصرف نوشتاری تغییر مثبت کرده است، اگرچه این الگو در زمینه فعالیت‌های فرهنگی رشد چشمگیری نداشته است.

ب. پیشینه خارجی

بلوانی و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه خود با موضوع اخلاق مراقبت و مادران آکادمیک در دوران کرونا نشان دادند: در آمریکا از کووید بر زندگی والدین تأثیر داشته و شواهد فزاینده‌ای حاکی از آن بود که والدین و مخصوصاً زنان برای اینکه بتوانند به تعارض نیازهای مراقبتی کودکان و الزامات شغلی پاسخ بدهند، به ناچار تکاپو و فعالیت خود را افزایش داده‌اند.

عظمی (۲۰۲۱) پیامدهای اقتصادی کرونا بر طبقه متوسط در کشور ژاپن را مورد بررسی قرار داد و نشان داد کرونا پیامدهای اقتصادی زیادی بر طبقه متوسط در این کشور داشته است.

مهجی (۲۰۲۰) جنبه‌های مختلف اقتصادی که ویروس کرونا به ارمغان آورده است را بررسی کرده است، او مسائل مختلفی مانند خانواده و انزوا، کار روزانه، کار مهاجر، جمعیت شهری، جمعیت روستایی، نخبگان، معتادان، پلیس، پزشکان، بیمارستان‌ها، رسانه‌ها، واکسیناسیون و دارو، اثرات زیست محیطی، آثار اقتصادی، کشاورزی و ... را بررسی کرده است.

اکساین^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند: با گسترش پاندمی کرونا و به مخاطره افتادن سلامت گروه‌های مختلف جوامع، سلامت زنان و به ویژه زنان سنین باروری بیش از پیش حائز اهمیت شده است و این گروه از منظر اقتصادی باید حمایت شوند.

فاکری^۲ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند: همه‌گیری کرونا پیامدهای بسیاری برای تمام افراد در تمام جوامع داشت و تجربه‌ی زیسته‌ی زنان سالمند، بر ساخته‌ی تأثیرات ساخت ذهنی، اقتصادی و انگیزشی بر روی کنش‌های آنان بود.

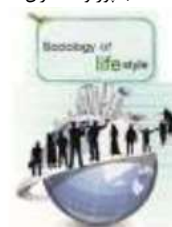
¹ . Azuma

² . Majhi

³ . Xiang YT

⁴ Fakari FR

در پژوهش بای^۱ و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند: شروع همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، به موازات تغییرات اقتصادی و اقتصادی در جوامع، حوزه‌ی خصوصی نیز از این تغییرات بی‌بهره نمانده است. فشار اقتصادی ناشی از بیکاری هر یک از زن یا مرد در خانواده، افزایش نقش‌های مراقبت‌کنندگی در مقابل بیماری، بار نقشی آموزش از راه دور کودکان بر روی والدین به تغییرات متفاوتی در حوزه‌ی خانواده به‌ویژه در مورد نقش‌های جنسیتی زنان منجر شد.

جمع‌بندی بررسی‌های صورت گرفته در زمینه پیشینه تحقیق نشان می‌دهد در حوزه کرونا مطالعاتی در محدوده سبک زندگی با رویکردی اقتصادی و مبتنی بر سبک زندگی انجام شده است، با بررسی تحقیقات پیشین با مشاهده عینی روند افزایش تحقیقات در حوزه مربوطه به این نتیجه رسیدیم که هر چه منابع و پژوهش‌ها در مورد موارد ناشناخته بیشتر صورت گیرد امکان توجه و حساسیت به مسائل جانبی دیگر و دسترسی به ایده‌های کاربردی در حل مسائل بیشتر می‌شود و موضوع به صورت روشن‌تر و شفاف‌تر در درون و عمق جامعه بررسی می‌شود. در این مطالعه با توجه به قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج و اطلاعات از روش پیمایش با استفاده از پرسشنامه و محاسبات آماری دقیق، با توجه به نقش مهم زنان در دوره همه‌گیری کرونا با نگاهی (رویکردی) اقتصادی به طور خاص بررسی شده است.

مبانی نظری

گیدنز سبک زندگی را مجموعه‌ای نسبتاً منسجم از همه رفتارها و فعالیتهای یک فرد معین در جریان زندگی روزمره خود می‌داند که مستلزم مجموعه‌ای از عادات و جهت‌گیریهاست و بر همین اساس از نوعی وحدت برخوردار است (گیدنز، ۲۰۰۲). وی بر آن است که: سبک زندگی زبان هویت اقتصادی در فرهنگ فرانو است، روشی نمایشی است که فقط خودش را مشخص می‌کند. پس سبک زندگی اشکال خلاقیت فرهنگی برای تجربه‌ی مردمی است؛ سبک‌های زندگی اشکال هنری برای انبوه‌ها هستند (گیدنز، ۲۰۰۲).

او معتقد است تعداد الگوهای کلی سبک زندگی بسیار کمتر از تعداد انتخاب‌های موجود در تصمیم‌گیری‌های راهبردی روزمره یا حتی درازمدت است. هر سبک زندگی مستلزم مجموعه‌ای از عادات و جهت‌گیریها و بنابراین برخورداری از نوعی وحدت است که علاوه بر اهمیت خاص خود از نظر امنیت وجودی، پیوند بین گزینش‌های فرعی موجود در الگویی کم و بیش منظم را نیز تأمین می‌کند. (گیدنز، ۱۳۹۰).

و بر در مطالعات تاریخی گسترده خود روشن کرد که نمی‌توان کنش‌های اقتصادی را صرفاً با اتکا به مفاهیم اقتصادی درک کرد چرا که حتی در ارزیابی منافع اقتصادی نیز اندیشه‌های ناشی از خرده فرهنگ و سبک‌های زندگی موثرند. در مفهوم گروه‌های منزلتی وبر در هر طبقه نیز می‌توان سبک‌های زندگی متفاوتی را مشاهده کرد. وبر سبک زندگی را شامل شیوه‌های رفتار، لباس پوشیدن، سخن گفتن، اندیشیدن و نگرش‌هایی می‌داند.

¹ Bai Y,

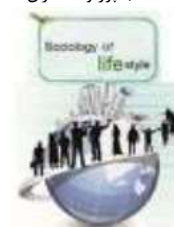
داند که مشخص کننده گروه های منزلتی متفاوت است، نقش تعیین کننده سبک زندگی چنان است که هر گونه سبک بخشیدن به زندگی یا از درون گروه های منزلتی آغاز می شود یا به وسیله آنها تداوم می یابد. (اسکندریان، ۱۳۹۹).

از منظر بورديو سبک زندگی همان اعمال و کارهایی است که به شیوه ای خاص طبقه بندی شده و حاصل ادراکات خاص هستند. همچنین سبک زندگی تجسم یافته ترجیحات افراد است که به صورت عمل در آمده و قابل مشاهده هستند. الگویی غیر تصادفی که ماهیت طبقاتی دارد. او با نشان دادن اینکه سبک های زندگی محصول منش ها و خود منش ها نیز تابعی از انواع تجربه ها و از جمله تجربه آموزش رسمی هستند و با بیان این نکته که الگوهای مصرف اصلی ترین ابزار سبکهای زندگی اند، ارتباط میان آموزش رسمی در ساختار سرمایه داری و باز تولید آن را تحلیل کرد (ربانی و رستگار، ۱۳۹۲).

از دیدگاه پیر بورديو ذائقه ها و ترجیحات زیبایی شناختی متفاوت، سبک های زندگی متفاوتی ایجاد می کند. می توان انتظار داشت که عناصر مختلف سبک های زندگی هر طبقه اقتصادی با یکدیگر انسجام و سازگاری داشته باشد یعنی ذوق و سلیقه در وهله اول و قبل از هر چیز بی میلی و اکراه در باب سلايق ديگران است (خادمیان، ۱۳۹۰). بورديو سه طبقه سطح بالا، متوسط و پایین را بر اساس سطح ذائقه افراد دسته بندی می کند که خود این طبقات توضیح می دهند که چرا دوستیها و ازدواج ها به ندرت از خط مرزهای سبک زندگی خارج می شود. بورديو مفهوم فضای اقتصادی را مطرح می کند که افراد در این فضا وجوه مشترکی دارند که باعث تمایز و فاصله گیری از بقیه می شود و سبکهای مختلف زندگی را نشان می دهد (بودنر و کوهن، ۲۰۱۰).

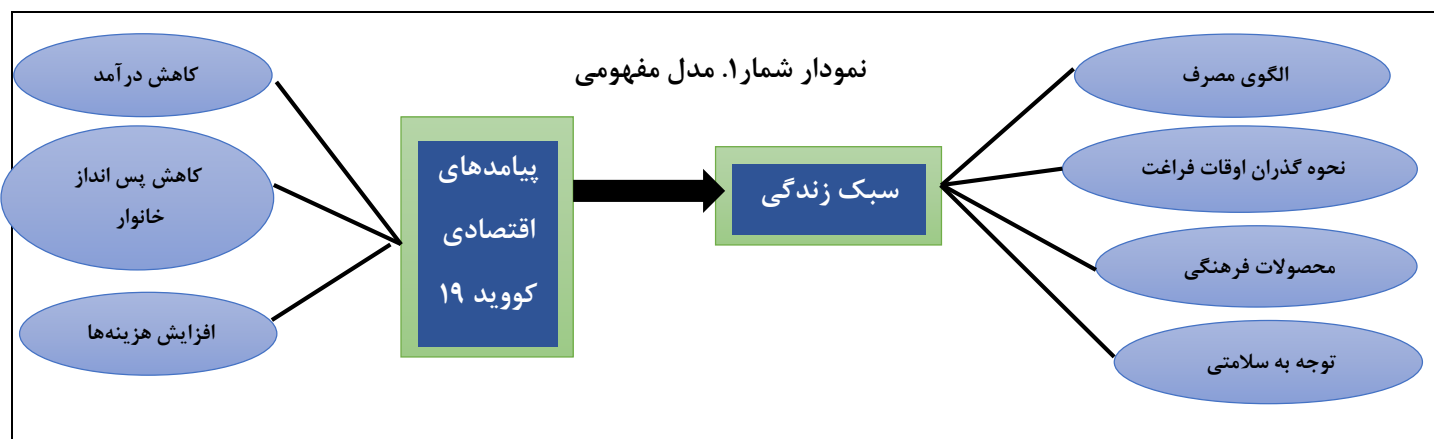
وبلن انگیزش های اجتماعی برای رفتار رقابت آمیز و چشم و همچشمی را پایه و اساس تبیین پدیده مصرف مدرن قرار می دهد و با طرح مفهوم طبقه تن آسا، مفهوم تمایز طبقاتی که در مصرف تجلی پیدا کرده است را مطرح می کند و قدرت مالی و ثروت را مبنای افتخار، منزلت و جایگاه اجتماعی میداند. البته وی نقش ذخیره کردن ثروت در کسب افتخار را ضعیف تر از نمایش دادن آن میداند و معتقد است که برای به دست آوردن و حفظ اعتبار، فقط داشتن ثروت یا قدرت کافی نیست بلکه ثروت و قدرت باید نشان داده شود، زیرا اعتبار فقط با آشکار کردن آنها به دست می آید (فاضلی، ۱۳۹۲). به زعم وی صاحبان قدرت و ثروت از یک طرف و محرومان از طرف دیگر دو طبقه عمده در اغلب نظامهای اجتماعی در اغلب دوره های تاریخی بوده اند ولی با پیشرفت بشری و تحولات اجتماعی به خصوص در دنیای مدرن تقسیم بندی پیچیده شد و اقشار لایه های مختلف برای جهش به لایه بالاتر تلاش مداوم دارند. وبلن در نظریه تن آسا ادعا می کند که طبقه ای که در سطح بالاتر نیازهای اولیه زندگی می کنند و مازاد سرمایه دارند به جای زندگی خردمندانه و فهمیانه و قدم نهادن در مسیر شکوفا کردن خود، با هدر دادن پول و تعقیب لذت بخش بزرگ جلوه داد خود بیشتر همتشان صرف تأثیر گذاری و روش های متظاهرا نه است (دیلینی، ۱۳۹۱).

به زعم پترسون در الگوی مصرف جدید، طبقات بالا از همه انواع فرهنگ و هنر استفاده کرده و به سلسله مراتب ژانرهای فرهنگی بی اعتنا هستند. ملاحظات زیباشناختی که بر مبنای معیارهای فردی تعریف می شوند هدایت کردن زندگی و داوری سلیقه ها را بر عهده می گیرند. وی چنین تحولی را زیبا شناختی شدن زندگی روزمره میخواند (کاویانی، ۱۳۹۰).

سویل سبک زندگی را شیوه‌های متمایز زندگی می‌نامد و معتقد است که می‌توان با سنجش اقسام رفتار بروز یافته و قابل مشاهده، شاخص سازی نمود و در تحقیقاتی به تفکیک اقسام سبک های زندگی دست یافت (جهانگیر، ۱۳۸۹).

با عنایت به مباحث نظری مطرح شده می‌توان گفت که؛ پیامدهای اقتصادی سیاست فاصله گذاری اجتماعی^۱ باید مورد توجه قرار گیرد از یک سو تعطیلی کسب و کارهای خرد برای طبقه پایین، فلج کننده است و موجب افزایش بیکاری و کاهش درآمد گروه های تهی دست جامعه شد و از سوی دیگر در نبود سازو کارهای موثر تأمین اقتصادی و صندوق های حمایت از بیکاری برای صاحبان مشاغل آزاد، تداوم وضعیت تعطیلی و تعلیق این فعالیت ها امکان پذیر نبوده است (ایمانی جاجرمی، ۱۳۹۹: ۹۷). با توجه به مبانی نظری تحقیق به طور کلی برخی از پیامدهای اقتصادی و اقتصادی پاندمی کرونا عبارت از بحران اقتصادی، رکود اقتصادی، کاهش نیروی کار در تمام بخش های اقتصادی و از بین رفتن بسیاری از مشاغل بود (متیومن، ۲۰۱۸). در مجموع پیامدهای اقتصادی ناشی از ویروس کرونا در آثار داخلی و خارجی مورد بررسی عبارتند از: افزایش فقر و فشار اقتصادی بر اقشار فرودست، کاهش درآمد و سوء تغذیه ناشی از آن، کاهش امنیت غذایی، تعطیلی مدارس و مشکلات ناشی از آن، تضعیف صنعت توریسم و گردشگری، تحکیم نابرابری آموزش، زوال روابط انسانی و همسایگی، تضاد کار و زندگی زنان، باز تولید نابرابری جنسیتی در محیط درمان، شکاف دولت و ملت و کاهش اعتماد به دولت، شیوع شبه علم و افزایش نگرانی و اضطراب اقتصادی بود (پارک، ۲۰۲۰). در این تحقیق بر اساس مبانی نظری مورد مطالعه مدل مفهومی در قالب مدل زیر مورد بررسی قرار گرفت.

^۱ از منظر جامعه شناختی فاصله گذاری فیزیکی بیشتر مطرح می باشد اما با توجه به مفهوم رایج فاصله گذاری اجتماعی (Social Distance) از این مفهوم استفاده شده است. نویسنده.

² Matthewman,

³ Park et al

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف یک مطالعه کاربردی و از نظر زمان مطالعه مقطعی و از لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی (غیرآزمایشی) و مطالعه میدانی بود که از طریق پیمایشی انجام شد. جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه زنان خانه دار شهر تهران در مناطق مختلف بودند با توجه به حجم زیاد جامعه آماری و نوع روش تحقیق، از شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده شد. به این صورت که تهران به چهار قسمت شمال، جنوب، شرق و غرب تقسیم شد و سپس به طور تصادفی از هر کدام از این نواحی یک منطقه انتخاب شد، از شمال منطقه ۳، از جنوب منطقه ۱۶، از شرق منطقه ۱۴ و از غرب منطقه ۲۲ انتخاب شد. تعداد کل زنان این چهار منطقه ۶۷۵۴۶۲ نفر بودند. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۶۷ نفر به دست آمد که این تعداد متناسب با حجم جمعیت همان منطقه نمونه‌گیری بود. به منظور سنجش موضوع تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته با ۴۷ سوال و ۷ خرده‌مقیاس در دو مولفه اصلی پیامدهای اقتصادی (سه خرده‌مقیاس) و سبک زندگی (چهار خرده‌مقیاس) استفاده شد. پایایی ابزار اندازه‌گیری با استفاده از آلفای کرونباخ مقدار ۰/۹ به دست آمد. این مقدار نشان دهنده قابلیت اعتماد بالای سوالات بود، همچنین مقدار آلفا برای خرده‌مقیاس‌های فاصله‌فیزیکی ۰/۷۲، روابط اقتصادی ۰/۵۷، پایگاه اقتصادی - اقتصادی ۰/۷۲، سلامت جسمی و روانی ۰/۵۵، اوقات فراغت ۰/۷۹، الگوی مصرف ۰/۶۹ و محصولات فرهنگی ۰/۶۳ به دست آمد. برای تعیین روایی^۱ پرسشنامه از دو روش؛ روایی محتوا و روایی صوری استفاده شد، روایی محتوا از طریق مراجعه به متخصصین موضوعی مورد تایید قرار گرفت و روایی صوری پرسشنامه توسط چند نفر از پاسخگویان مورد تایید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق روش‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار)، و آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره انجام گرفت قبل از بررسی فرضیه‌های پژوهش، آزمون گولموگورف اسمیرنوف به منظور بررسی نرمال بودن داده‌های پژوهش انجام شد.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های تحقیق در دو بخش یافته‌های توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار گرفتند که در ادامه آورده شده است.

الف. یافته‌های توصیفی

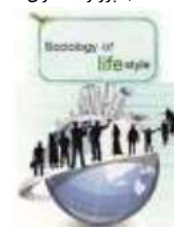
سن پاسخگویان

جدول شماره ۱. سن پاسخگویان

سطوح متغیر سن	فراوانی	درصد
۲۹-۲۰ سال	۴۵	۱۶/۹
۳۹-۳۰ سال	۸۶	۳۲/۲
۴۹-۴۰ سال	۷۳	۲۷/۳
۵۹-۵۰ سال	۴۹	۱۸/۴

¹ Validity

۵/۲	۱۴	۶۰-۷۰ سال
۱۰۰/۰	۲۶۷	کل

بر اساس جدول فوق، ۱۶/۹ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۲۰-۲۹ سال، ۳۲/۲ درصد در گروه سنی ۳۰-۳۹ سال، ۲۷/۳ درصد در گروه سنی ۴۰-۴۹ سال، ۱۸/۴ درصد در گروه سنی ۵۰-۵۹ سال و ۵/۲ درصد در گروه سنی ۶۰-۷۰ سال بوده‌اند. همچنین میانگین سن پاسخگویان (۴۰/۴۵) بود.

تحصیلات پاسخگویان و همسران

جدول شماره ۲. تحصیلات پاسخگویان و همسران

تحصیلات همسر		تحصیلات پاسخگو		سطوح متغیر تحصیلات
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱/۵	۴	۱/۱	۳	بیسواد
۷/۹	۲۱	۵/۶	۱۵	ابتدایی
۳۰/۳	۸۱	۳۱/۸	۸۵	دیپلم
۱۳/۱	۳۵	۱۳/۹	۳۷	فوق دیپلم
۲۴/۰	۶۴	۳۱/۵	۸۴	لیسانس
۹/۷	۲۶	۱۱/۶	۳۱	فوق لیسانس
۸/۶	۲۳	۱/۹	۵	دکتری
۴/۸	۱۳	۲/۶	۷	سایر
۱۰۰/۰	۲۶۷	۱۰۰/۰	۲۶۷	کل

بر اساس جدول فوق، بیشترین تعداد پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم (۳۱/۸ درصد) بودند، همچنین تحصیلات دیپلم (۳۰/۳ درصد) نمای فراوانی تحصیلات همسر بود.

وضعیت تاهل پاسخگویان

جدول شماره ۳. وضعیت تاهل پاسخگویان

سطوح متغیر وضعیت تاهل	فراوانی	درصد
متاهل	۲۵۲	۹۴/۴
مجرد	۴	۱/۵
مطلقه	۲	۰/۷
همسر فوت شده	۹	۳/۴
کل	۲۶۷	۱۰۰/۰

بر اساس جدول فوق، اکثریت پاسخگویان، معادل ۹۴/۴ درصد متاهل، ۱/۵ درصد مجرد، ۰/۷ درصد مطلقه و ۳/۴ درصد همسر فوت شده بودند.

میانگین متغیرهای اصلی تحقیق

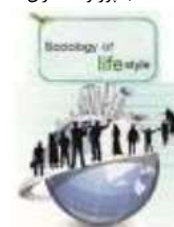
جدول شماره ۴. میانگین متغیرهای اصلی

شاخص	ابعاد	میانگین	انحراف معیار
پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹	فاصله فیزیکی	۱۳/۲۳	۲/۰۴
	روابط اقتصادی	۱۷/۱۳	۳/۶۴
	پایگاه اقتصادی اقتصادی	۲۸/۲	۶/۹۸
	کل شاخص پیامدهای اقتصادی	۵۸/۵۸	۹/۴۴
سبک زندگی	سلامت جسمی و روانی	۳۴/۲۷	۴/۷۸
	اوقات فراغت	۳۶/۷۷	۵/۶۲
	الگوی مصرف	۳۰/۳۹	۵/۱۶
	محصولات فرهنگی	۱۵/۳۲	۳/۰۴
	کل شاخص سبک زندگی	۱۱۶/۷۶	۱۴/۵۶

بر اساس نتایج جدول فوق مشخص شد: میانگین شاخص پیامدهای اقتصادی ۵۸/۵۸ و میانگین شاخص سبک زندگی ۱۱۶/۷۶ است.

ب. یافته‌های استنباطی

تحلیل رگرسیون چندگانه

در این بخش به منظور سنجش تأثیر متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته تحقیق نتیجه آزمون رگرسیون چندگانه ارائه شده است، بدین منظور از روش ورود همزمان برای آزمون رگرسیون تحقیق استفاده شد که مقادیر ضریب تعیین، درصد واریانس تبیینی، برازندگی رگرسیون، مقدار ضریب غیراستاندارد، مقدار ضریب استاندارد و معناداری آن در ادامه و در قالب جدول شماره ۵ ارائه شده است.

جدول شماره ۵. تحلیل رگرسیون چندگانه

مقدار R		۰/۳۷۸	
ضریب تعیین		۰/۶۱۵	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۳۷۱	
خطای استاندارد تخمین		۱۱/۵۵	
		درجه آزادی	میانگین مربعات
رگرسیون		۳	۷۱۱۷/۷
پس مان		۲۶۳	۱۳۳/۴
کل		۲۶۶	
F مقدار		۵۳/۳۵	
معناداری		۰/۰۰۱	

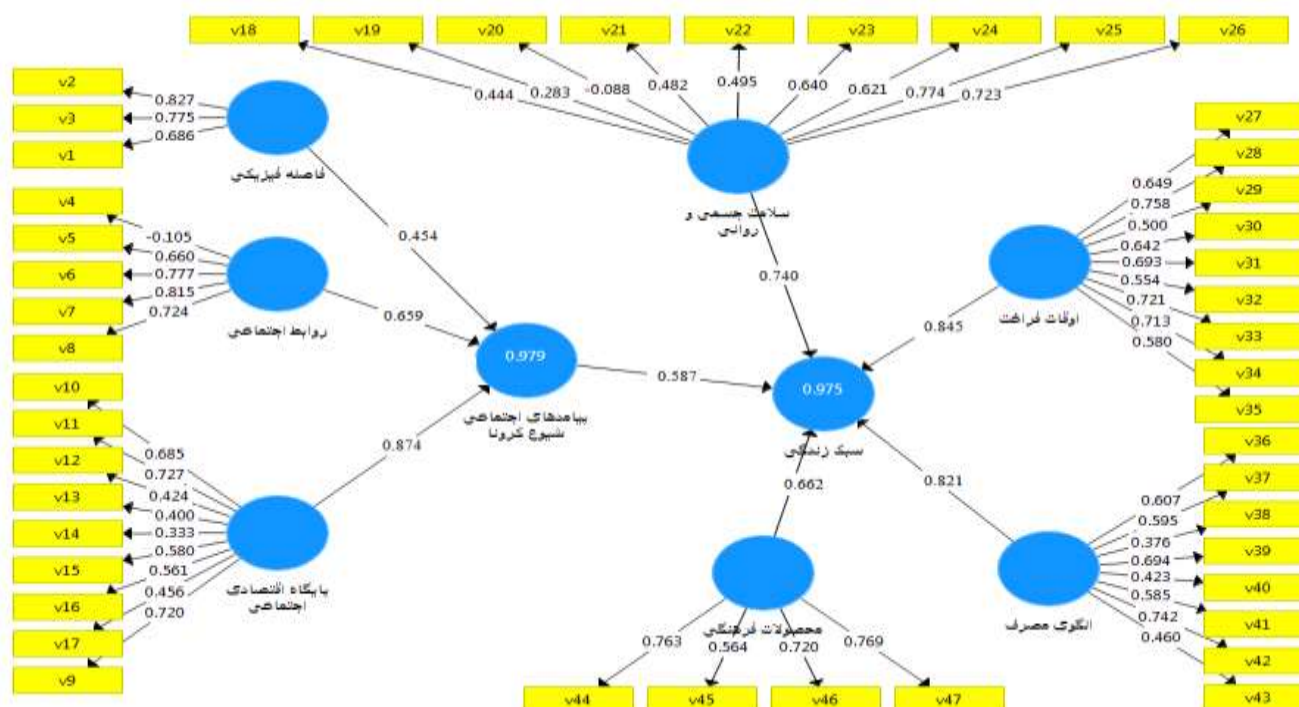
بر اساس جدول فوق متغیرهای مستقل؛ فاصله فیزیکی، روابط اقتصادی و پایگاه اقتصادی - اقتصادی در مجموع توانسته‌اند ۳۷ درصد تغییرات متغیر وابسته را پیش بینی نمایند، با توجه به اینکه آزمون برازندگی رگرسیون معنادار است، می‌توان گفت مدل رگرسیونی برازندگی لازم را داشته و داده‌های جمع‌آوری شده، بر مدل اولیه رگرسیون انطباق دارد. در ادامه لازم است به منظور تعیین اثر هر کدام از متغیرهای مستقل تحقیق بر روی متغیر وابسته به بررسی میزان ضرایب استاندارد یا همان بتا پرداخته شود که این مورد در ادامه و در قالب جدول شماره ۶ مورد بررسی قرار گرفته است.

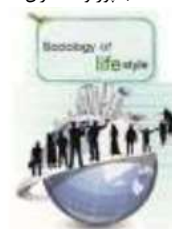
جدول شماره ۶. ضرایب رگرسیون و تاثیر متغیرهای مستقل بر وابسته

متغیرهای مستقل	مقدار B	خطای استاندارد	بتا	مقدار t	معناداری
باقیمانده	۵۲/۶۴۵	۵/۳۲۹	-	۹/۸۷	۰/۰۰۱
فاصله فیزیکی	۲/۱۷۵	۰/۳۶۹	۰/۳۰۵	۵/۸۸	۰/۰۰۱
روابط اقتصادی	۰/۸۵۴	۰/۲۱۳	۰/۲۱۴	۴/۰۱	۰/۰۰۱
پایگاه اقتصادی - اقتصادی	۰/۷۳۳	۰/۱۰۵	۰/۳۵۲	۶/۹۶	۰/۰۰۱

با استفاده از ضریب بتا می توان تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته را دریافت. بر اساس این جدول و مقدار بتا تاثیر فاصله فیزیکی بر سبک زندگی ۰/۳۰، روابط اقتصادی بر سبک زندگی ۰/۲۱ و پایگاه اقتصادی اقتصادی بر سبک زندگی ۰/۳۵ بوده است. بنابراین به ترتیب پایگاه اقتصادی اقتصادی بیشترین تاثیر وبعد فاصله فیزیکی و بعد روابط اقتصادی بر سبک زندگی داشته است.

نمودار شماره ۲ تحلیل مسیر

همانگونه که نمودار شماره ۲ تحلیل مسیر مدل پژوهش در صفحه قبل نشان می‌دهد اندازه اثر مستقیم پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر سبک زندگی ۰/۵۸۷ بوده‌است که این اثر با حجم بسیار بالایی که داشت توانست سبک زندگی زنان خانه‌دار ایران و جهان را بطور اعم و سبک زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران را بطور اخص با تغییرات اساسی روبرو نماید به نحوی که در دوران پساکرونا شاهد سبک نوینی از زندگی هستیم که در دوران پیش از پاندمی کرونا رواج چندانی نداشت، این مورد از منظر جامعه‌شناختی در بخش نتیجه‌گیری به تفصیل مورد بحث و بررسی واقع شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ بر سبک زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران انجام شد؛ از ۲۶۷ نفر شرکت‌کننده در پژوهش، ۱۶/۹ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۲۰-۲۹ سال، ۳۲/۲ درصد در گروه سنی ۳۰-۳۹ سال، ۲۷/۳ درصد در گروه سنی ۴۰-۴۹ سال، ۱۸/۴ درصد در گروه سنی ۵۰-۵۹ سال و ۵/۲ درصد در گروه سنی ۶۰-۷۰ سال بوده‌اند. همچنین میانگین سن پاسخگویان (۴۰/۴۵) می‌باشد؛ بیشترین تعداد پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم (۳۱/۸ درصد) بودند؛ اکثریت پاسخگویان، معادل ۹۴/۴ درصد متأهل بودند. نتایج یافته‌های استنباطی نشان داد: بین دو متغیر پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا و سبک زندگی رابطه وجود داشت، این نتایج با یافته‌های پژوهش قاسمی (۱۴۰۰)، خالقی نژاد (۱۴۰۰)، شرف‌الدین (۱۴۰۰)، مرادی و محمدی (۱۳۹۹)، کارگر و بیرقی فرد (۱۳۹۹)، اسکندریان (۱۳۹۹)، عسگری و همکاران (۱۳۹۹) همسو بود. در تبیین این مسئله می‌توان گفت طبق نظریه گیدنز، کنشگران اقتصادی به منظور تاثیر گذاری برای تغییر شرایط اقتصادی، یک سری از فعالیت‌های خود را در جامعه مورد بازنگری قرار دادند؛ به همین خاطر سبک زندگی تاثیرات متنوع و متعددی را از این ویروس دریافت کرد. تغییرات ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارها و به تبع آن تغییرات و گونه‌گون شدن سریع شیوه‌های زندگی، خود به دغدغه نوینی در جامعه تبدیل شد. تغییرات توأم با سرعت، عرصه را برای تأمل، ارزیابی و بازاندیشی و ایجاد سبک جدید از زندگی فراهم کرد.

آزمون فرضیات تحقیق نشان داد پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر سلامت جسمی و روانی تاثیر معنادار داشته است. در تبیین این مسئله می‌توان گفت بر اساس تعاریف، سبک زندگی شیوه‌ای نسبتاً ثابت است که فرد اهداف خود را به وسیله آن پی می‌گیرد. سبک زندگی سلامت محور به منزله‌ای پدیده‌ای چندعلتی، چندبعدی و چنددلالتی به الگوهای جمعی رفتار مربوط می‌شود که می‌تواند مانعی در مشکلات مربوط به سلامت و تضمین‌کننده‌ی سلامت برای فرد باشد. این سبک از ابعاد متنوعی چون ورزش، تغذیه مناسب و نامناسب، خودکنترلی، رفتارهای پیشگیرانه و ... تشکیل شده است. جوهره‌ی تعریف سبک زندگی سلامت انسجام در انجام دادن مجموعه‌ای از رفتارهای مرتبط با بهداشت و سلامتی است (چانی، ۲۰۰۲: ۱۱۶).

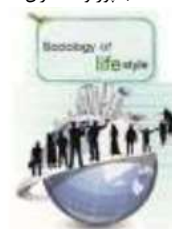
آزمون فرضیات پژوهش نشان داد پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر اوقات فراغت تاثیر معنادار داشته است. همسو با این یافته‌ها نتایج پژوهش سعیدی و علمی (۱۳۹۹) با عنوان بررسی نحوه گذران اوقات فراغت شهروندان شهر قزوین در دوران اپیدمی کرونا نشان داد که با فراگیری ویروس کرونا نحوه گذران اوقات فراغت شهروندان کاملاً دگرگون شد. ۲۱/۶ درصد از شهروندان در زمان اپیدمی کرونا محیط خارج از منزل را برای گذران

اوقات فراغت خود انتخاب کرده‌اند که کاهش ۴۷/۷ درصدی را نسبت به دوران قبل از کرونا را نشان می‌دهد. نتایج نشان داد که بعد از به وجود آمدن شرایط اپیدمی کرونا برای زندگی شهروندان، فعالیت‌های فراغتی بی‌تحرك تفریحی (رسانه ای) با جهش قابل توجهی با میانگین ۲۱/۵۸ ساعت در هفته رتبه ۱ را به خود اختصاص داده است که نسبت به دوران قبل از کرونا افزایش بیش از دوبرابر را نشان می‌دهد. ابراهیمی و همکاران (۱۴۰۱) نیز در پژوهش خود با عنوان واکاوی تجربه زیسته گذران اوقات فراغت جوانان، پیش و پس از شیوع کرونا نشان دادند؛ تغییر الگوی فراغت و فعالیت‌های فراغتی مشارکت‌کنندگان قبل و بعد از شیوع بیماری کرونا، افزایش زمان فراغت، ثبات نسبی نوع فعالیت فراغتی و تغییر در محل گذران فراغت، افزایش محتوای فرهنگی و هنری در فعالیت‌های فراغتی، افزایش فعالیت‌های مشارکتی در امور منزل، افزایش انگیزه و آگاهی برای فراهم کردن امکانات گذران اوقات فراغت در خانه و تغییر سبک استفاده از فضای مجازی از پیامدهای شیوع ویروس کرونا بوده است. تاثیر پذیری اوقات فراغت و فعالیت‌های ناشی از آن از شرایط کرونایی، بسیار محتمل بود، به عبارت دیگر شرایط بحرانی روز را می‌توان به عنوان فرصتی برای تقویت فعالیت سرگرمی - تفریحی معطوف به اوقات فراغت که در کنار خانواده انجام می‌گیرد، در نظر گرفت. هر چند چنان که گفته شد، به دلیل عدم تجربه چنین دروانی و یا عدم فرصت یادگیری چنین رفتاری، انتظار تحقق آن قدری دور از ذهن است.

همچنین آزمون فرضیات نشان داد پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر الگوی مصرف تاثیر معنادار داشته است. این یافته با نتایج پژوهش جواهری و همکاران (۱۴۰۱) با عنوان بررسی تاثیر همه‌گیری ویروس کرونا بر رفتار مصرف‌کننده در اقلیم کردستان عراق همسو بوده است. ایشان نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که همه‌گیری ویروس کرونا تأثیر معنی‌داری بر تغییر رفتار مصرف‌کننده داشته است به طوری که رفتار مصرف‌کننده قبل از همه‌گیری و در طول شیوع همه‌گیری دستخوش تغییر قرار گرفته است و شیوع این ویروس باعث کاهش درآمد و افزایش هزینه خانوار گردیده است. از آنجا که بستر تعاملات اقتصادی و همچنین برخی آداب و رسوم کنشگران اقتصادی، به عنوان زمینه تسهیلگر شیوع و تکثیر این ویروس تشخیص داده شده است، ماهیتی اقتصادی و فرهنگی به آن بخشیده است. پیامدهای این پدیده در عرصه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی تبلور یافته و بدیهی است که مدیریت و کنترل آن، نیاز به داشتن اطلاع و شناختی دقیق از این آثار و پیامدهاست. یکی از حوزه‌ای اجتماعی متأثر از این پدیده، سبک زندگی کنشگران اقتصادی، به ویژه بعد الگوی مصرف ایشان است. جایگاه مفهوم مصرف در دنیای مدرن در حدی است که بر خلاف جوامع سنتی که در آن، موقعیت اقتصادی - اقتصادی افراد مبین پایگاه و طبقه اقتصادی آنان بود، امروزه افراد با مصرف و چگونگی آن، پایگاه اقتصادی جدیدی را برای خود تعریف می‌نمایند.

آزمون فرضیات تحقیق نشان داد پیامدهای اقتصادی شیوع کرونا بر استفاده از محصولات فرهنگی تاثیر معنادار داشته است. همسو با یافته‌های این پژوهش اسکندریان (۱۳۹۹) در مقاله «ارزیابی پیادهای ویروس کرونا بر سبک زندگی با تاکید بر الگوی مصرف فرهنگی» نشان داد که بحران ویروس کرونا و شرایط قرنطینه پیامدهای مثبت و منفی برای الگوی مصرف خانواده‌ی ایرانی به همراه داشته است. در حوزه‌ی مصرف کالاهای فرهنگی، الگوهای مصرف دیداری و شنیداری تقویت و در حوزه‌ی انجام فعالیت‌های فرهنگی، فعالیت‌های مبتنی بر روابط خارج از خانه با محدودیت‌های جدی مواجه شده است و در مقابل، تعامل، گپ و گفتگو با اعضای خانواده به عنوان فرصتی در کانون توجه قرار گرفته است. الگوی مصرف مجازی با قابلیت‌های بسیار جایگاه ویژه‌ای در سبد مصرف فرهنگی یافته است. نتایج پژوهش حسینی (۱۳۹۹) نیز نشان داد در دوران پساکرونا میزان مخاطبان تلویزیون نسبت به گذشته افزایش داشته است؛ به طوری که بیش از ۵۶ درصد از افراد اوقات خود را با تماشای برنامه‌های تلویزیونی سپری

کرده اند و ۴۰ درصد با فعالیت در شبکه های اقتصادی. کاظمی (۱۳۹۹) در مقاله خود تحت عنوان «نگاهی جامعه شناختی به کرونایی شدن جامعه: ذکر می کند: وضعیت کرونایی شده و به خصوص در ایام قرنطینه، زندگی به دو شیوه خود را از نو بازسازی کرده است: ابتدا از طریق درهای بسته خانه ها و حتی این روزها بعد از فروکش کردن بحران، در پشت درهای بسته اتاقهای کار، و شیوه دومی که زندگی کرونایی شده خود را بازآفریده است، از طریق قاب دوربینهای موبایل ماست و تعامل با خانواده، دوستان و همکاران از پشت این قاب ها و چهارچوب ها تجلی یافته است. الگوی مصرف فرهنگی در شرایط طبیعی، جایگاه ویژه ای در سبک زندگی ایرانیان داشته است. شرایط قرنطینه از این ظرفیت برخوردار شد که این جایگاه را به شکل قابل توجهی ارتقا بخشید. صرف ظر از شاخه غیر خانگی این الگو (سینما، تئاتر و کنسرت موسیقی) که امکان استفاده از آن در شرایط قرنطینه به حداقل خود رسید، وقت آزاد فوق العاده ای پیش روی خانواده ایرانی نهاد که به صورت طبیعی، بخش زیادی از آن صرف تماشای تلویزیون، ماهواره و فیلم های شبکه های پخش خانگی گردید. همچنین شرایط قرنطینه و دامنه زمانی آزاد شده در این دوره، توانست ظرفیت مناسبی را برای تقویت الگوی مصرف محصولات فرهنگی مکتوب فراهم آورد. در اختیار قرار گرفتن منابع متعدد کتابخانه ای از طریق شبکه های مجازی و به کارگیری فناوری در این حوزه برای تولید پادکست ها و کتاب های صوتی، این امید را تقویت کرد. در مورد مصرف محصولات فرهنگی مجازی، شرایط ایجاد شد در اثر پاندمی کرونا و دروان قرنطینه، از ظرفیت تحریک و ارتقای بیشتر این جایگاه برخوردار شد. به ویژه آنکه بررسی نیز نشان داد که اخبار و اطلاعات منتشر شده در این فضا، قابلیت اعتماد و اطمینان بیشتری برای مردم نسبت به اخبار و اطلاعات رسمی داشت. مطالعات مختلف از نقش قابل توجه شبکه های اقتصادی مجازی برای کسب اخبار و اطلاعات حکایت دارد (اسکندریان، ۱۳۹۹: ۳۳).

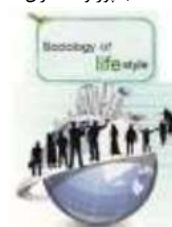
نتایج تجربه زیسته محققین در متن جامعه مورد بررسی

بعنوان یک جامعه‌شناس همواره در کنار روش‌های کمی و کیفی که در راستای مطالعه موضوع مورد بررسی خود می‌نماییم همواره سعی می‌کنیم علاوه بر روش مرسوم مطالعه پدیده مورد بررسی در راستای ارائه توصیفات ضخیم از جامعه هدف مشاهدات و برداشت‌های خودمان را نیز مورد کنکاش قرار دهیم در تحقیق حاضر نیز به منظور ارائه چنین توصیفات به ارائه نتایج تجربه زیسته خودمان در متن جامعه مورد بررسی بعنوان بخش تکمیلی نتیجه‌گیری پرداخته‌ایم که در ادامه آورده شده است؛ همه‌گیری سریع ویروس کرونا در جهان و در ایران تغییراتی را در ابعاد مختلف به وجود آورد که در هر بخش از جامعه و در گروه‌های مختلف به خصوص زنان جامعه پیامد های گوناگونی داشت، با توجه به تعریف سبک زندگی توسط سازمان بهداشت جهانی (۱۹۸۸) سبک زندگی یک روش زندگی با الگوهای رفتاری مشخص است که تحت تاثیر اثر متقابل ویژگی های شخصی فرد، تعامل های اقتصادی و شرایط زندگی محیطی و اقتصادی قرار دارد. این تعریف نشان می‌دهد که الگوهای رفتاری باید به طور مداوم با تغییرات اقتصادی و شرایط محیطی منطبق شود و همچنین اقدامات در جهت بهبود سلامت که از طریق توانمند ساختن مردم برای تغییر سبک زندگی دنبال می‌شود، باید نه تنها در سطح فردی، بلکه در سطح جامعه و شرایط زندگی که بر رفتار فرد یا سبک زندگی تاثیر گذار است هم باشد. (دهکردی ۱۳۹۹: ۱۶۳)

تغییراتی که شیوع این بیماری در ابعاد مختلف؛ ارتباطات، مصرف، اولویت‌های مصرفی در خوراک، پوشاک و گذران اوقات فراغت و... گذاشت از پیامدهای این همه‌گیری در جامعه‌ی زنان بود، آنچه در زمان تکمیل پرسشنامه به کرات از طریق پرسش‌های باز و بازخورد پاسخگویان نسبت به موضوع تحقیق، مشاهده شد؛ میزان درآمد خانوار مهمترین متغیر تاثیرگذار بود که حتی تعیین‌کننده میزان تحقق زیر مجموعه‌های دیگر سبک زندگی مانند گذران اوقات فراغت حتی خرید مکمل‌های غذایی در جهت سلامتی و تقویت سیستم ایمنی بدن در برابر بیماری در دوره همه‌گیری بود اینکه فرد از چه پایگاه اقتصادی اقتصادی در جامعه برخوردار باشد در کمیت و کیفیت سبک زندگی او بسیار تاثیر گذار بود، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که کووید ۱۹ به وجود آورد با توجه به میزان کم درآمد و از طرفی گرانی کالاها در زمان‌های اوج بیماری قدرت خرید و انعطاف در تغییر سبک زندگی در یک خانواده به خصوص در بین قشر کم درآمد جامعه را کم کرد. فقدان حضور فیزیکی در دوران کرونا موجب شد که بسیاری از فعالیت‌ها مثل رفتن به پارک، مسافرت‌ها و... به حالت تعلیق در آیند یا متوقف شوند در مقابل نوع جدیدی از فعالیت‌ها و مصرف فرهنگی در عرصه فضای مجازی افزایش یافت به نحوی که ۵۱ درصد از زنان جامعه مورد مطالعه تحقیق حاضر بیشتر به فضای مجازی رو آوردند، کاهش ۴۴ درصد از احوالپرسی‌های خانوادگی و افزایش ۳۹ درصدی خریدهای اینترنتی و مجازی خانواده‌ها تنها بخشی از چنین پیامدهایی بود. کرونا علاوه بر هزینه‌هایی که به لحاظ خرید لوازم بهداشتی ایجاد کرد و علاوه بر هزینه‌های درمانی که برای مبتلایان داشت برای زنانی که دارای فرزند خردسال بودند توأم با خرید وسایل بازی بیشتر بود اما در کنار این افزایش هزینه‌ها کاهش هزینه‌های مهمانی‌ها، رستوران‌گردی و... نیز از عواید کرونا بود با توجه به مشاهدات و پاسخ پاسخگویان مهمترین پیامد کووید ۱۹ که همچنان حدود دوسال پس از پایان پاندمی کرونا همچنان بر عادات، توجه و حساسیت آن‌ها همچنان باقی مانده است با حوزه بهداشت و رعایت اصول بهداشتی در مکان‌های عمومی و استفاده از ماسک مرتبط است به نحوی که افراد همچنان از ماسک استفاده بیشتری می‌کنند و حتی نسبت به قبل دستان خود را بیشتر ضدعفونی می‌کنند و همچنان ترس پنهانی از شیوع بیماری‌های شبه‌کرونا در جامعه احساس می‌شود. بعنوان بخش نهایی نتیجه‌گیری تحقیق همانگونه که در بخش تحلیل مسیر عنوان شد پاندمی کرونا از منظر تأثیر اقتصادی توانست سبک زندگی زنان خانه‌دار ایران و جهان را بطور اعم و سبک زندگی زنان خانه‌دار شهر تهران را بطور اخص با تغییرات اساسی روبرو نماید به نحوی که کرونا منجر به ایجاد سبک نوینی از سبک زندگی شد که در دوران پیش از این پاندمی رواج نداشت، همانگونه که می‌دانیم هر نوع سبک زندگی مصارف مادی و معنوی معطوف به خود را بدنبال دارد با عنایت به این امر به نظر می‌رسد سبک زندگی پساکرونا با مواردی همچون؛ اعتماد به هوش مصنوعی، مصارف مجازی و حتی استفاده از رمزارزها مرتبط است، این سبک زندگی مبتنی بر خرید اینترنتی و اعتماد به فضای مجازی دنیای نوینی را برای انسان گشوده است که در هیچ زمانی از تاریخ بشری مسبق به سابقه نبوده است. در سایه پاندمی کرونا با افزایش روزافزون اعتماد به هوش مصنوعی مواجه شده‌ایم و امروز در نقطه‌ای از تاریخ قرار گرفته‌ایم که با قطعیت زیادی می‌توان از این فرض دفاع نمود که پایان کرونا در واقع دروازه ورود به دنیای هوش مصنوعی و اعتماد بیشتر به هوش فراانسانی است. این پدیده فوق مدرن و فراواقعیت هرچند هنوز در آغاز راه خود قرار دارد اما به زودی و طی تنها چندسال آتی زندگی بشر را با تحولات شگرفی روبرو خواهد نمود؛ در سایه تحقق این امر بسیاری از مشاغل ارزش و ابهت کنونی خود را از دست خواهند داد و هوش مصنوعی اقتدار خود را در حوزه انسانی نشان خواهد داد. کسی چه می‌داند شاید به زودی جامعه‌شناسی هم از جمله تخصص‌ها و دانش‌هایی خواهد بود که هوش مصنوعی دست فراتری در زمینه آن نسبت به انسان‌ها و جامعه‌شناسان پیدا خواهد نمود و حتی جامعه‌شناسی مبتنی بر هوش مصنوعی از رموز بیشتری از زندگی اجتماعی انسان‌ها پرده برخواهد داشت، علی‌رغم چالش‌هایی که بطور حتم و به

زودی در این عرصه شاهد خواهیم بود چاره‌ای جز استقبال از سبک زندگی فوق مدرن نداریم و باید به این سبک جدید خواسته یا ناخواسته خوشامد بگوییم و آنرا پذیرا باشیم.

منابع

- ابراهیمی، مرضیه، سخائی، الهام (۱۴۰۱). واکاوی تجربه زیسته گذران اوقات فراغت جوانان، پیش و پس از شیوع کرونا، مطالعات و تحقیقات اقتصادی ایران، ۱۱ (۱): ۱۹۳-۲۲۲
- اسکندریان، غلامرضا (۱۳۹۹). ارزیابی پیامدهای ویروس کرونا بر سبک زندگی (با تاکید بر الگوی مصرف فرهنگی). فصلنامه علمی-تخصصی ارزیابی تأثیرات اقتصادی، شماره دوم، ویژه نامه پیامدهای شیوع ویروس کرونا-کوید ۱۹
- ایمانی جاجرمی، حسین (۱۴۰۱). پیامدهای اقتصادی شیوع ویروس کرونا در جامعه ایران. فصلنامه علمی-تخصصی تأثیرات اقتصادی، ۱ (۲): ۶۵-۸۵
- باقری، معصومه. حسینی، محمدرضا و خوش کلام، نرگس (۱۴۰۰). سناریوی چند جانبه زنان خانه دار در دوره شیوع ویروس کرونا (مطالعه زنان خانه دار بالای ۲۰ سال شهر بروجرد)، نشریه جامعه‌شناسی کاربردی، ۳۳ (۸۷): ۱۲۴-۱۰۱
- جواهری، بختیار. یونس، علی احمد. ناشتی، عبدالله محمود و محمدی، سمیرا (۱۴۰۱). بررسی تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا بر رفتار مصرف‌کننده در اقلیم کردستان عراق، مطالعات رفتار مصرف‌کننده، ۹ (۳): ۳۴-۵۵
- جهانگیر، ز. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک زندگی و مصرف گرایی، رساله کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار.
- حلاج زاده، هدا و فروزان، اسماعیل (۱۴۰۰). تأثیر ویروس کرونا بر تغییر سبک زندگی در شهر اردبیل در افراد ۱۵ تا ۵۰ سال، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان
- خادمیان، ط. (۱۳۸۸). سبک زندگی و مصرف فرهنگی. تهران: انتشارات جهان کتاب.
- خادمیان، ط. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر رسانه‌های جمعی بر سبک زندگی (مطالعه موردی زنان شهر تهران). رساله دکترا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- خالقی نژاد، سکینه (۱۴۰۰). پیامدهای کرونا بر مولفه‌های سبک زندگی اسلامی، نخستین همایش ملی فرهنگ
- عسگری، محمد. چوبداری، عسگر و خانجانی، مهدی (۱۳۹۹). تحلیل تجارب زیسته افراد در بعد سبک زندگی در دوران همه‌گیری بیماری کرونا، قرآن و طب، ۵ (۴): ۳۲-۴۱
- قاسمی، زهرا (۱۴۰۰). سبک زندگی خانواده‌ها و رابطه آن با میزان درگیری با ویروس کرونا، مجله مطالعات اقتصادی ایران، ۱۵ (۳): ۵۱-۷۵

کارگر، فاطمه، بیرقی فرد، علی (۱۳۹۹). نقش سبک زندگی در سلامتی و پیشگیری از بیماری کرونا، فصلنامه مطالعات کاربردی در علوم اقتصادی و جامعه‌شناسی، سال سوم شماره ۷

گیدنز، آنتونی (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی

گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۰). پیامدهای مدرنیته. ترجمه: م، ثلاثی. تهران: نشر مرکز. چاپ دوم.

مرادی، علی، محمدی فر (۱۳۹۹) نقش شبکه‌های اقتصادی در شکل‌گیری هراس اقتصادی و تغییر سبک زندگی ناشی از ویروس کرونا (مطالعه موردی شهر کرمانشاه)، نشریه علمی انتظام اقتصادی، سال دوازدهم، شماره ۲.

وبر، ماکس (۱۳۸۴)، اقتصاد و جامعه، ترجمه عباس منوچهری و همکاران، تهران: مولی

وبلن، تورستین (۱۳۹۵). نظریه‌ی طبقه‌تن‌اسا، ترجمه فرهنگ ارشاد، نشر نی

Azuma K, Nojiri T, Kawashima M, Hanai A, Ayaki M, Tsubota K.(2021). Possible favorable lifestyle changes owing to the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic among middle-aged Japanese women: An ancillary survey of the TRF-Japan study using the original “Taberhythm” smartphone app. PLoS ONE 16(3):

Bourdieu, p. (2017). Distinction: A Social Critique of the Judgements of Taste. London: Routledge & Kegan Paul.

Chen Q, Liang M, Li Y, Guo J, Fei D, Wang L, He LI, Sheng C, Cai Y, Li X, Wang J.(2020). Mental health care for medical staff in China during the COVID-19 outbreak. The Lancet Psychiatry. 2020 Apr 1;7(4):e15-6.

Fabian JM.(2021). Neuropsychological and neurological correlates in violent and homicidal offenders: A legal and neuroscience perspective. Aggression and Violent Behavior. 2021;15(3):209-23.

Ghosh, R., Dubey, M. J., Chatterjee, S., & Dubey, S. (2020). Impact of COVID-19 on children: Special focus on psychosocial aspect. education, 31, 34-42.

Gu X, Chang M, Solmon MA.(2019). Physical activity, physical fitness, and health-related quality of life in school-aged children. Journal of Teaching in Physical Education. 2019;35(2):117-26.

Guerrero MD, Vanderloo LM, Rhodes RE, Faulkner G, Moore SA, Tremblay MSJJoS.(2020). Canadian children's and youth's adherence to the 24-h movement guidelines during the COVID-19 pandemic: A decision tree analysis. 2020.

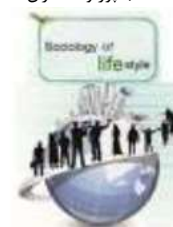
Li, D.-J., Kao W.T, Shieh V., Chih Chou F.H, Lo H.A.(2020). Development and Implementation of Societal Influences Survey Questionnaire (SISQ) for Peoples during COVID-19 Pandemic: A Validity and Reliability Analysis." International journal of environmental research and public health(2020); 17: 6246.

Li S, Wang Y, Xue J, Zhao N, Zhu T.(2020). The impact of COVID-19 epidemic declaration on psychological consequences: a study on active Weibo users. International journal of environmental research and public health. 2020 Jan;17(6):2032.

Majhi, N. (2020). The Sociology of COVID-19 Pandemic. Tathapi (UGC Care journal).19: 210-216

Margaritis I, Houdart S, El Ouadrhiri Y, Bigard X, Vuillemin A, Duché PJAoPH.(2020). How to deal with COVID-19 epidemic-related lockdown physical inactivity and sedentary increase in youth? Adaptation of Anses' benchmarks. 2020;78:1-6.

- Mattioli AV, Ballerini Puviani M (2020). Lifestyle at time of COVID-19: How could quarantine affect cardiovascular risk. *American Journal of lifestyle medicine*. 2020 May;14(3):240-2.
- Moore SA, Faulkner G, Rhodes RE, Brussoni M, Chulak-Bozzer T, Ferguson LJ.(2020). Impact of the COVID-19 virus outbreak on movement and play behaviours of Canadian children and youth: a national survey. 2020;17(1):1-11.
- Park, I., Oh, S. M., Lee, K. H., Kim, S., Jeon, J. E., Lee, H. Y., & Lee, Y. J. (2020). The moderating effect of sleep disturbance on the association of stress with impulsivity and depressed mood. *Psychiatry Investigation*, 17 (3), 243-433.
- Roccella, M. (2020). Children and Coronavirus Infection (Covid-19): What to Tell Children to Avoid Post-traumatic Stress Disorder (PTSD). *The Open Pediatric Medicine Journal*, 10 (1). 14-19.
- Rose,E, Larkin,D.(2020). Effective if hand- thinking child playing, *Middle Eastern Journal of Disability Studies*. 2009;4(2):12-9.
- Shen, K., Yang, Y., Wang, T., Zhao, D., Jiang, Y., Jin, R., & Shang, Y. (2020). Diagnosis, treatment, and prevention of 2019 novel coronavirus infection in children: experts' consensus statement. *World journal of pediatrics*, 5, 1-9.
- Shen K, Yang Y, Wang T, Zhao D, Jiang Y, Jin R, Zheng Y, Xu B, Xie Z, Lin L, Shang Y.(2020). Diagnosis, treatment, and prevention of 2019 novel coronavirus infection in children: experts' consensus statement. *World journal of pediatrics*. 2020 Jun;16(3):223-31.
- Singh, J. and Singh J .(2020).COVID-19 and its impact on society." *Electronic Research Journal of Social Sciences and Humanities* (2020); 2.168-172.
- Singh S, Roy MD, Sinha CP, Parveen CP, Sharma CP, Joshi CP.(2020). Impact of COVID-19 and lockdown on mental health of children and adolescents: A narrative review with recommendations. *Psychiatry research*. 2020 Aug 24;113429.
- Thapa, S. B., Mainali, A., Schwank, S. E., & Archaya, G. (2020). Maternal Mental in Time of the COVID-19 Panademic, *Acta Obstetricia ET Gynecologica Scandinavica*, 99(7),1-13
- Viner, R. M., Russell, S. J., Croker, H., Packer, J., Ward, J., Stansfield, C., ... & Booy, R. (2020). School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *The Lancet Child & Adolescent Health*. 4, 1-8.
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *The Lancet*, 395, 945-947.
- Xiang M, Zhang Z, Kuwahara K (2020). Impact of COVID-19 pandemic on children and adolescents' lifestyle behavior larger than expected. *Progress in Cardiovascular Diseases*. 2020 Apr 29
- Zhang, J., Shuai, L., Yu, H., Wang, Z., Qiu, M., Lu, L., ... & Chen, R. (2020). Acute stress, behavioural symptoms and mood states among school-age children with attention-deficit/hyperactive disorder during the COVID-19 outbreak. *Asian journal of psychiatry*, 51, 10-20.

- Zangrillo A, Beretta L, Silvani P, Colombo S, Scandroglio AM, Dell'Acqua A, Fominskiy E, Landoni G, Monti G, Azzolini ML, Monaco F.(2020). Fast reshaping of intensive care unit facilities in a large metropolitan hospital in Milan, Italy: facing the COVID-19 pandemic emergency. *Critical Care and Resuscitation*. 2020 Jun;22(2):91-4
- Zhu H, Wei L, Niu P.(2020) The novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. *Global health research and policy*. 2020 Dec;5(1):1-3.
- Zhu, N., Zhang, D., Wang, W., Li, X., Yang, B., Song, J., & Niu, P. (2020). A novel coronavirus from patients with pneumonia in China, 2019. *New England Journal of Medicine*. 15, 1-6.

